

Zhodnocení Programu proti šikaně za období 2022/2026

ZŠ Kladno Moskevská 2929

Vypracovala: Mgr. Šárka Domonkošová

Úvod

Program proti šikanování je zpracován dle **Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MŠMT – 21149/2016)**. Je vypracován v souladu s platným zněním Školního řádu a provázán s preventivním programem školy. Tento dokument slouží k nastavení bezpečného školního prostředí. Dokument je určen všem pedagogickým a nepedagogickým zaměstnancům školy, zákonným zástupcům žáků i žákům samotným.

Výskyt šikany je vážný problém, který má negativní dopad na všechny zúčastněné a ovlivňuje pocit bezpečí a pohody ve školním prostředí. Úkolem naší školy tedy je vytvářet a udržovat bezpečné a respektující prostředí, kde se každý žák cítí chráněn a vyslyšen.

Tento program se zaměřuje na prevenci, rozpoznání a účinné řešení veškerých projevů šikany. Chceme, aby si každý uvědomil svou roli při vytváření pozitivní atmosféry ve škole a věděl, že má podporu, pokud se s šikanou setká.

Efektivní boj proti šikaně zahrnuje spolupráci školy, žáků i rodičů. Podpora a otevřená komunikace rodičů jsou pro nás klíčové.

Odpovědnost za plnění programu

V souladu s ustanovením § 29 zákona č.561/2004 Sb. (školského zákona) má škola jednoznačnou odpovědnost za žáky, je povinna zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Z tohoto důvodu musí pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předcházet, jeho projevy neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc. Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění.

Na tvorbě i realizaci programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy, koordinace programu je v rukách školního metodika prevence a za realizaci je odpovědná ředitelka školy.

Úkoly v prevenci

Školní metodik prevence

- Příprava programu proti šikaně a jeho koordinace
- Seznámí s plánem ostatní pedagogické pracovníky
- Vzdělání v oblasti prevence rizikového chování
- Spolupráce s výchovným poradcem, třídními učiteli a vedením školy
- Spolupráce s odborníky (psycholog, okresní metodik prevence, PČR, orgány sociálně právní ochrany dětí)

Ředitelka školy

- Spolupráce s metodičkou prevence, výchovnou poradkyní a třídními učiteli
- Odpovědnost za realizaci programu
- Zajištění vzdělávání pracovníků v této oblasti
- Zajištění dohledu nad žáky ve škole i během školních akcí
- Zajištění seznámení žáků s negativními důsledky šikanování
- Zajištění ukotvení pravidel a sankcí ve školním řádu

Výchovná poradkyně

- Spolupráce s metodičkou prevence, vedením školy a třídními učiteli

Třídní učitelé

- Seznámení rodičů s programem proti šikanování (webové stránky) a na koho se obrátit (metodička prevence, výchovná poradkyně, vedení školy)
- Projevy rizikového chování okamžitě řeší s metodičkou prevence, vedením školy
- Vedení žáků ke slušnému chování, nastavení pravidel v rámci třídy, podpora zdravých mezilidských vztahů v rámci třídnických hodin

Pedagogičtí pracovníci

- Rozvoj sociálních dovedností žáků a pozitivních vztahů
- Důrazně odmítají nevhodné chování, agresivitu
- Budovat důvěru mezi žáky a pedagogy

- Informovat a nahlásit nevhodné chování metodičce prevence, třídnímu učiteli nebo vedení školy

Právní odpovědnost školy

- Odpovědnost za bezpečnost žáků: Škola je povinna zajistit bezpečnost a ochranu zdraví žáků během všech školních aktivit a předcházet rizikovému chování, včetně šikany, kterou musí neprodleně řešit.
- Odpovědnost za škodu: Škola odpovídá za škodu způsobenou žákům během vyučování a s ním souvisejících činností. (vyhláška č. 263/2007 Sb.)
- Odpovědnost za zaměstnance: Ředitel školy je zodpovědný za zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví svých zaměstnanců.

Ohlašovací povinnost při šikaně

- Zákonným zástupcům: Škola musí informovat zákonné zástupce oběti i útočníka o výskytu šikany.
- Orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD): Škola hlásí OSPODu skutečnosti nasvědčující ohrožení dítěte (šikanou nebo jeho vlastním chováním), a to i v případech, kdy nebyla podána trestní oznámení, ale došlo k závažné události.
- Policii ČR/Státnímu zastupitelství: V případě šikany, která může naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, je škola povinna se obrátit na Policii ČR nebo státní zastupitelství.

Prevence naší školy proti šikaně

Šikana je komplexní problém ovlivněný mnoha faktory (společnost, školní klima, výuka, individuální charakteristiky). Vytváření a udržování bezpečného prostředí ve škole je klíčové pro minimalizaci jejího výskytu.

1. Hodnotový rámec školy:

- Škola prosazuje hodnoty bezpečí, vzdělávání, demokracie, respektu, solidarity a tolerance.
- Odmítá násilí a zneužití moci.
- Hodnoty se odrážejí v pravidlech, postojích a včasném, otevřeném řešení šikany.

2. Zapojení všech zúčastněných:

- Vedení školy jasně definuje role a kompetence pro ředitele, pedagogy, žáky, rodiče a školní poradenské pracoviště.
- Škola aktivně spolupracuje s rodiči (např. na schůzkách).
- Alespoň jedna osoba z pedagogického sboru je pověřena prevencí a řešením šikany a pravidelně se v této oblasti vzdělává.
- Ředitel a učitelé aktivně ovlivňují sociální klima školy a třídy.

3. Zajištění základních materiálních a organizačních podmínek:

- Škola zajišťuje splnění základních biologických potřeb (pitný režim, toalety) a možnost hájit osobní zónu, aby se žáci ve škole cítili bezpečně
- Zajišťuje bezpečné uložení osobních věcí a volný pohyb žáků v určených prostorách.

4. Nastavení pravidel chování a důsledků:

- Jasná, srozumitelná a zapamatovatelná pravidla platí pro všechny a jsou specifikována ve školním řádu.
- Důsledky za porušení pravidel jsou diferencované dle závažnosti, srozumitelné, proveditelné a adekvátní.
- Pedagogové aplikují pravidla jednotně a důsledně.
- Školní řád jasně definuje dehonestující činy a sankce za ně, včetně pravidel pro používání ICT.
- Třídní pravidla doplňují školní řád a na jejich tvorbě se podílejí žáci.

5. Systém včasné identifikace varovných signálů:

- Pravidelná komunikace mezi metodikem prevence, třídními učiteli a sborem.
- Monitorování rizikových prostor ve škole a zajištění dozorů.

6. Spolupráce s dalšími organizacemi:

- Škola mapuje síť pomoci v regionu (PPP, SPC, SVP, OSPOD, policie apod.).
- Navazuje a udržuje spolupráci s relevantními subjekty.

7. Podpora pro pedagogy:

- Kontinuální vzdělávání zaměřené na řešení problémů, monitoring signálů a třídní management.
- Systém uvádějících učitelů pro začínající pedagogy.

8. Podpora pro žáky:

- Pravidelný prostor pro reflexi zkušeností ve škole (třídnické hodiny, primární prevence).
- Učení řešení konfliktů a sociálním dovednostem.

9. Informovanost:

- Všichni (žáci, pedagogové, rodiče) jsou seznámeni s definicí šikany, možnostmi obrany a kontakty pro pomoc.
- Jasně informace o postupech pro podávání stížností.

10. Zpracované základní dokumenty:

- **Školní řád:** Popisuje pravidla, řešení krizových situací, role pedagogů, nápravná opatření.
- **Program školních poradenských služeb:** Role a kompetence poradenských pracovníků, spolupráce.
- **Preventivní program školy (Minimální preventivní program):** Pravidla pro prevenci rizikového chování, včetně školního programu proti šikanování.
- **Program proti šikaně:** Konkrétní preventivní mechanismy pro minimalizaci šikany.
- **Krizový plán:** Jasně a závazné postupy pro krizové situace (ublížení na zdraví, šikana, agrese), včetně rolí a komunikačních kanálů.

Shrnutí

V průběhu čtyřletého období škola úzce spolupracovala s různými organizacemi, kde se žáci účastnili preventivních bloků na daná témata, Viz. Výroční zpráva školy za určitá období školy. Z pohovorů vyplývá, že třídní kolektivy se těchto akcí zúčastňují rády a často se k tématu vrací na třídních hodinách spolu se třídní/m učitelkou/učitelem. V některých případech tak dochází ke zlepšení vztahů ve třídě nebo alespoň třídní učitel má možnost vidět třídu z vnějšku a všimnout si některých problémů, které v běžných hodinách nemohl postřehnout.

Na naší škole probíhají třídnické hodiny v rámci rozvrhu tříd, a jsou začleněny v rozvrhu ve Výchově k občanství. Proběhnou adaptační kurzy 6. ročníků a soustředění pěveckého sboru a sportovních tříd, kde se žáci poznávají napříč všemi třídami a dochází ke stmelování kolektivů.

Naši žáci 9. ročníků se zapojují do akcí a pomocných aktivit na I. stupni (pomoc při výuce Tv, Vv, čtenářská dílna, ... pořádání MDD, Mikuláš, velikonoční pásma) a tím poznávají i své mladší spolužáky a dochází k omezování potyček. Této spolupráce si hodně cení učitelé I. stupně, ale i žáci 9. roč.

Žáci naší školy jsou hodně zapojeni do školních a mimoškolních aktivit během celého školního roku, kde dosahují výborných a vynikajících výsledků.

V průběhu období jsme získali grant primární prevence pro naši školu. Škola bude i nadále pokračovat v systematické prevenci proti šikaně. Do budoucna plánujeme dále posilovat informovanost o nevhodného chování, rozvíjet spolupráci s rodiči a odbornými institucemi, zvyšovat prevenci proti stresu. Cílem je prostřednictvím prevence zajišťovat účinná a včasná opatření.